10/09/2021

π. Κ. Στρατηγόπουλος: «Από τη δράση στο μυστήριο του Ησυχασμού»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου

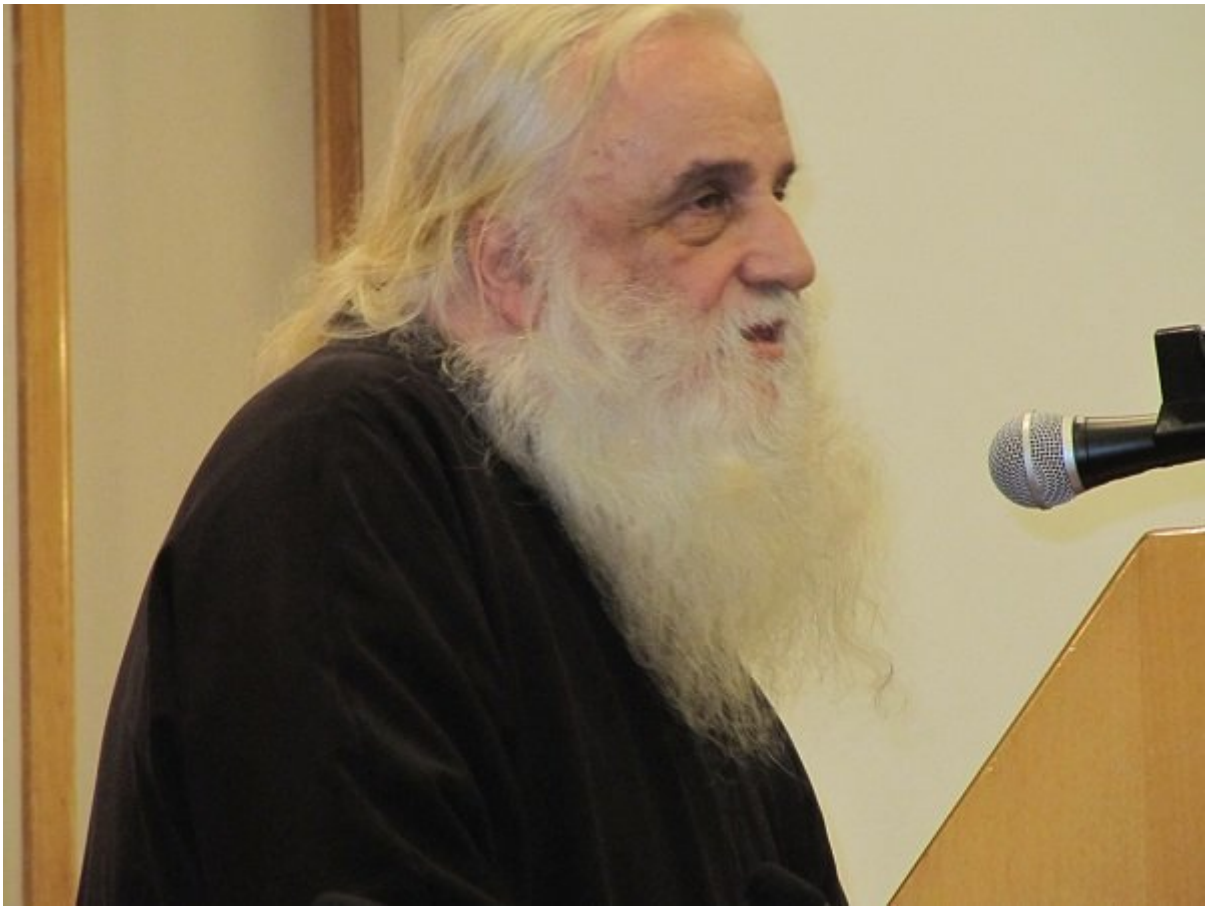

Του Μητροπολίτου Ναυπάκτου και Αγίου Βλασίου Ιεροθέου

Σάν σήμερα, 10 Σεπτεμβρίου τοῦ ἔτους 2018, πρό τριετίας, ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ἕνας καλός Πρεσβύτερος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, ὁ π. Κωνσταντῖνος Στρατηγόπουλος.

Ἦταν ὄντως ἕνας εὐλογημένος Κληρικός μέ ὁμολογία πίστεως, μέ ἔντονη ποιμαντική διακονία, ὀρθόδοξο ἐκκλησιαστικό φρόνημα, ἕνα πραγματικό πρότυπο Κληρικοῦ, ἰδίως γιά τίς δύσκολες ἡμέρες πού περνᾶμε.

Διακατεχόταν ἀπό φλογερή ἀγάπη γιά τόν Θεό, τήν Ἐκκλησία καί τόν ἄνθρωπο καί θυσιαζόταν καθημερινά, καιγόταν σάν λαμπάδα ἀναμμένη στήν ἐκκλησιαστική διακονία του. Ἦταν ἕνας Κληρικός πού πραγματικά θέλουμε, μέ καθαρότητα βίου, διάκριση καί σύνεση, πού ἀπέφευγε τά ἄκρα καί καλλιεργοῦσε τήν μεσότητα.

Ὡς μνημόσυνο στόν καλό αὐτό Κληρικό δημοσιεύω ἕνα ἄρθρο μου πού ἀφορᾶ δικές του σκέψεις πού ἔκανε ἀπό τό κρεβάτι τοῦ πόνου του, οἱ ὁποῖες εἶναι πολύ διδακτικές καί ἐπίκαιρες ἰδίως γιά τίς ἡμέρες μας.

*

Ὁ τίτλος τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ «ἀπό τήν δράση στό μυστήριο τοῦ Ἡσυχασμοῦ» εἶναι ὑπότιτλος ἑνός μικροῦ πονήματος τοῦ π. Κωνσταντίνου Στρατηγοπούλου μέ τίτλο «Πόνου πονήματα» καί ἐπί πλέον φέρει τόν προσδιορισμό «βιωματική ἀφήγηση», πού μοῦ τό ἔδωσε ἡ ἀγαπητή Πρεσβυτέρα του Παρασκευή.

Αὐτή ἡ βιωματική ἀφήγηση ἀναφέρεται στήν περίοδο τῆς ἀσθενείας του ἀπό 29 Μαρτίου 2015 ἕως 11 Νοεμβρίου 2015.

Μέ ἐνθουσίασε αὐτό τό μικρό πόνημα καί θά ἤθελα νά τό παρουσιάσω μέ αὐτό τό μικρό κείμενό μου.

Εἶναι γνωστός σέ ὅλους μας ὁ π. Κωνσταντῖνος Στρατη-γό-πουλος, πού γεννήθηκε στήν Κωνσταντινούπολη στίς 9 Ὀκτω-βρίου 1946, ἦλθε στήν Ἀθήνα, σπούδασε στό Οἰκονομικό Πανεπι-στήμιο Ἀθηνῶν, συνέχισε τίς σπουδές του στήν Ἰατρική Σχολή καί τήν Θεολογική Σχολή Ἀθηνῶν. Παρη-κολούθησε μαθήματα, μέ ὑποτροφία, στό Πανεπιστήμιο τῆς Χαϊδελ-βέργης. Ἐργάσθηκε γιά χρόνια στήν Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἐκκλη-σίας τῆς Ἑλλάδος σέ σημαντικούς τομεῖς. Χειροτονήθηκε Διά-κονος καί Πρεσβύτερος καί ὑπηρέτησε στήν Ἱερά Μητρόπολη Νέας Σμύρνης, καί στήν συνέχεια στήν Ἱερά Μητρόπολη Γλυφάδας, ὅπου καί ἐργάσθηκε ποιμαντικά. Κοιμήθηκε στίς 10 Σεπτεμβρίου τοῦ 2018. Σέ ὅλη τήν διακονία του στήν Ἐκκλησία τόν βοήθησε σημαντικά ἡ Πρεσβυτέρα του Παρα-σκευή Σολδά-του.

Εἶναι θαυμαστό τό πῶς συνέδεε στενά τήν ἀγάπη του στήν Κωνσταντινούπολη καί τό Οἰκουμενικό Πατριαρχεῖο, μέ τίς ἐπισκέψεις του γιά πνευματικό ἀνεφοδιασμό στό Ἅγιον Ὄρος, ἰδίως στόν ἀγιογραφικό οἶκο τῶν Παχωμαίων στίς Καρυές καί τόν Γέροντά του π. Ἀκάκιο, ὅπου ἔμενε σέ ἕνα δωμάτιο «μιά μικρή τρύπα... πού μόλις χωροῦσε ἕνας ἄνθρωπος», μέ τήν δράση του στήν Ἀποστολική Διακονία τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας μας καί τήν Ἐνορία του μέ ὑπακοή καί ἀγάπη στούς Ἐπισκόπους, ζώντας τήν ἔγγαμη ζωή. Πρόκειται γιά ἕναν ἀξιοθαύμαστο συνδυασμό, χωρίς αὐτονομίες καί ὑπερτιμήσεις καί ὑπερβολές.

Σάν πνευματική μέλισσα ἔπαιρνε τά καλά στοιχεῖα ἀπό ὅλα τά πεδία τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καί τά συνδύαζε ἁρμονικά, δηλαδή συνδύαζε τήν ἡσυχία μέ τήν δράση, τόν μοναχισμό μέ τήν ἔγγαμη ζωή, τήν ἀγάπη του πρός τόν Θεό μέ τήν ἀγάπη του πρός τούς ἀνθρώπους. Εἶχε «τόν εὐσεβῆ λογισμό» πού εἶναι «τῶν μέν ἀρετῶν ἡγεμών, τῶν δέ παθῶν αὐτοκράτορ» (Δ΄ Μακκαβ. α΄, 30), πού δέν ἄφηνε οὔτε τίς ἀρετές οὔτε τά πάθη νά ἐκφράζονται μονομερῶς καί μέ ἀκραῖο τρόπο.

Στό μικρό αὐτό ἡμερολόγιο ὁ π. Κωνσταντῖνος, κατά τήν διάρκεια τῆς ἀσθενείας του, περιγράφει μέ καταπληκτικό τρόπο, πῶς ἀπό τήν μεγάλη ποιμαντική δράση πού εἶχε πέρασε μέσα «στό μυστήριο τοῦ ἡσυχασμοῦ».

Βέβαια, ἡ ποιμαντική στήν Ἐκκλησία καί μάλιστα στήν ἐνοριακή ζωή, τόν ἀνέδειξε πολύ, ἀφοῦ βοήθησε πολλούς ἀνθρώπους μέ τήν μυστηριακή καί ἀσκητική ζωή τῆς Ἐκκλησίας νά αἰσθανθοῦν τήν Ἐκκλησία ὡς μιά μεγάλη μητρική ἀγκαλιά, ὡς φιλόστοργη μητέρα πού τρέφει τά παιδιά της. Αὐτό τό κάνει, ὅπως λέγει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς, «μαστοῖς οἰκείοις, ὡς ὑπομάζια βρέφη μήτηρ φιλόστοργος», δηλαδή μέ τούς δυό μαστούς της, πού εἶναι τό βάπτισμα-χρίσμα καί ἡ θεία Εὐχαριστία. Ὅμως μέ τήν ἀσθένειά του βρῆκε ἀκόμη περισσότερο τήν ἐσωτερική-μυστική πλευρά τῆς Ἐκκλησίας, τήν ὁποία οἱ περισσότεροι ἀγνοοῦν.

Ἔτσι, καί ἡ πρώτη καί ἡ δεύτερη περίοδος ἔχουν ἀφιερωθῆ στόν Θεό καί πέρασαν στήν αἰωνιότητα.

Τήν 29 Μαρτίου 2015, Ε΄ Κυριακή τῶν Νηστειῶν, ἑτοιμα-ζόταν τά λειτουργήση, ἀφοῦ πῆρε «καιρό» καί μνημόνευσε τά ὀνόματα στήν προσκομιδή καί τότε, ὅπως γράφει ὁ ἴδιος, «ἦρθε ξαφνικά ἡ ὥρα τοῦ πόνου. Ἦταν μιά ὥρα πόνου. Δέν ἔβλεπα τίποτα, δέν αἰσθανόμουν τίποτα, εἶχα χάσει τίς βασικές μου αἰσθήσεις. Νόμιζα ὅτι εἶχα πεθάνει. Νόμιζα πώς δέν ἀνήκω πιά σ' αὐτόν τόν κόσμο».

Ἔτσι, εἰσῆλθε στήν «μεγάλη νύχτα», σάν νά βισκόταν στό σκοτάδι. Γράφει: «Δέν ὑπῆρχα πιά γι' αὐτόν τόν κόσμο καί γιά τά δρώ-μενα τοῦ κόσμου αὐτοῦ, ἀφοῦ δέν

μετεῖχα στήν καθημερινό-τητα ἐκτός ἀπό τά ἀναγκαῖα».

«Ἡ “νύκτα” ἦταν μεγάλη, πολύ μεγάλη, Φῶς δέν φαινόταν. Τό σῶμα δέν εἶχε δυνάμεις γιά νά ἐκτελέσει στοιχειώδεις λειτουργίες. Οἱ σωματικές μετακινήσεις γίνονταν μέ τή μορφή δεματικῆς μεταφορᾶς. Τό μόνο πού ἔβλεπα ἐπί ἀτέ-λειω-τες ὧρες ἦταν ἡ ἄσπρη ὀροφή τοῦ θεραπευτηρίου στό ὁποῖο βρι-σκόμασταν. Κι ἀπό ὅ,τι φαίνεται δέν ὑπῆρχε ἴχνος ἐντολῆς πού νἄρχεται ἀπό τόν ἐγκέφαλο».

Κάποια στιγμή ὁ ἐγκέφαλος ἔδωσε ἐντολή νά σταθῆ ὄρθιος. Οἱ γιατροί εἶχαν πῆ ὅτι αὐτό θά γινόταν ὅταν μέ κα-τάλ-ληλη θεραπεία θά «προκληθοῦν νέες νευροσυνάψεις στόν ἐγκέ-φαλο».

Γράφει ὅτι κάποια στιγμή «λέγοντας μέσα μου ἁπλῶς τήν εὐχή, στάθηκα ὄρθιος. Οἱ εἰδικοί ἀπορήσαν. Εἶπαν πώς αὐτό ἦταν μιά ἀρχή γιά τήν ἀπώτερη ἀποθεραπεία». Ὁ ἴδιος διερωτᾶται: «Ἦταν ἄραγε αὐτό πού λέει ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς: “Ἡ λειτουργία τῆς νοερᾶς ἐνέργειας καί νοερᾶς οὐσίας;”».

Αὐτό δείχνει καθαρά τόν λόγο τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, πού καί ἄλλοι Πατέρες τονίζουν, ὅτι ἡ ψυχή τοῦ ἀνθρώπου ἔχει νοερά καί λογική ἐνέργεια, ἡ λογική ἐνέργεια χρησιμοποιεῖ ὡς ὄργανο τόν ἐγκέφαλο, ἐνῶ ἡ νοερά ἐνέργεια εἶναι ἀνεξάρτητη ἀπό τόν ἐγκέφαλο.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Παλαμᾶς γράφει ὅτι ὁ νοῦς «εἰκών ἐστι Θεοῦ καί Θεόν εἶδε» καί «νοῦ ὄργανον οὐδέν ἐστίν, ἀλλ’ αὐτοτελής οὐσία καί καθ’ ἑαυτήν οὖσα ἐνεργητική». Τό νόημα εἶναι σαφέστατο, ὅτι ὁ νοῦς εἶναι εἰκόνα τοῦ Θεοῦ καί δι’ αὐτοῦ ὁ ἄνθρωπος γνωρίζει τόν Θεό, εἶναι αὐτοτελής οὐσία καί ἐνεργεῖ ἀπό μόνος του, χωρίς νά ἔχη κάποιο ὄργανο τοῦ σώματος γιά νά ἐκφρασθῆ.

Ἄλλωστε, σέ αὐτό στηρίζεται ὅλη ἡ θεολογία τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος περί σκοτασμοῦ τοῦ νοῦ καί ὑποδούλωσής του στήν λογική, τά πάθη καί τό περιβάλλον.

Ἔτσι, αὐτή τήν περίοδο ὁ π. Κωνσταντῖνος κατάλαβε στήν πράξη ὅτι ἄλλο εἶναι ἡ λογική ἐνέργεια στόν ἐγκέφαλο καί ἄλλο εἶναι ἡ νοερά ἐνέργεια πού λειτουργεῖ ἀνεξάρτητα ἀπό τήν λογική ἐνέργεια. Ὁ ἴδιος μέ τήν διαδοχική ἀνάκτηση τοῦ ἐγκεφάλου μέ τίς λογικές λει-τουργίες, ἄρχισε νά συνειδητοποιῆ περισσότερο τήν μεγάλη εὐλογία τοῦ ἡσυ-χασμοῦ, τόν ὁποῖον ἡσυχασμό εἶχε γνωρίσει προηγουμένως καί τόν ζοῦσε σέ συνδυασμό μέ τήν ποιμαντική του δράση.

Ἤδη μέσα σέ αὐτήν τήν «βιωματική ἀφήγηση» φαίνεται ὅτι εἶχε καταλάβει αὐτό πού εἶχε σέ ἕνα μέτρο ζήσει κοντά στόν Γέροντά του, π. Ἀκάκιο τῆς Σκήτης τῶν Παχωμαίων στίς Καρυές τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀφοῦ ὁ «οἶκος τῶν Παχωμαίων ἀκολουθοῦσε πλήρως τήν ἡσυχαστική πρακτική τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ

Ἁγιορείτου μέ καθημερινές θεῖες Λειτουργίες καί συνεχεῖς ἀσκήσεις στήν νοερά προσευχή».

Ὁ ἴδιος θυμᾶται ὅτι ὁ πατήρ Ἀκάκιος τοῦ εἶπε: «Οἱ ἀσκητές ὅλοι ἔχουν ἡσυχία καί διακόνημα. Προσεύχονται καί δουλεύουν». Καί σέ σχετική ἐρώτηση ποιό εἶναι τό διακόνημά του, ὅπου νά κάνη προσευχή, ἀφοῦ ἦταν ὑπάλληλος στήν Ἱερά Σύνοδο, ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε: «Νά τά πλέκεις στά γραφεῖα τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀφοῦ σέ “μπλέξανε” μέ γραφειοκρατίες, νά “πλέκεις” καί τήν εὐχή. Κάθε ἔγγραφο πού ἑτοιμάζεις, ἀφοῦ αὐτό γίνεται γιά καλό σκοπό, εἶναι μιά εὐχή γιά τόν κόσμο». Καί γράφει ὁ π. Κωνσταντῖνος: «καί ἔτσι ἔμαθα πῶς ἡ γραφειοκρατία μπορεῖ νάχει εὐχή».

Αὐτό σημαίνει ὅτι κατά τήν διάρκεια τῆς ἀσθενείας του, τοῦ βγῆκε ὅλο αὐτό τό περιεχόμενο πού εἶχε μέσα του, πού εἶχε μάθει στό Ἅγιον Ὄρος. Ὅταν ἡ λογική ἐνέργεια δέν εἶχε τό κατάλληλο ὄργανο νά ἐκφραστῆ (τόν ἐγκέφαλο) τότε ἐκδηλώθηκε ἡ νοερά ἐνέργειά του.

Πρίν τήν ἔναρξη αὐτῆς τῆς «μεγάλης νύχτας» ἔκανε μεγά-λη ποι-μαντική δράση στήν Ἐνορία του καί ἀλλοῦ καί κάποια στιγμή ἀνακάλυψε μέσα στόν πόνο του τήν ἀξία τοῦ μυστηρίου τοῦ ἡσυχασμοῦ. Γράφει:

«Κάθε μέρα ἤμουν σέ μιά ἀκραιφνῆ δράση. Καθημερινές Ἀκολουθίες, ὅπως Θεία Λειτουργία, Ὧρες, Ἑσπερινός, Ἀπό-δειπνο, Ἱερά Ἐξομολόγηση, Κατηχήσεις σέ παιδιά, σέ νέους, σέ ἐνήλικες, ἀλλοδαπούς καί ἡμεδαπούς, ὁμιλίες, διακονία στίς Ἐκκλησιαστικές Ὑπηρεσίες τῆς Ἱερᾶς Συνόδου κλπ., συνέ-θεταν τό πλαίσιο τῆς καθημερινῆς μου δράσεως.

Εἶχε ἔρθει ἡ στιγμή νά καταλάβω τόν Ἅγιο Γρηγόριο τόν Παλαμᾶ πού λέει πώς ὅλη ἡ δράση τοῦ κόσμου εἶναι προορισμένη νά καταλήξει νά γίνει Ἡσυχαστικό κίνημα.

Τότε κατάλαβα πώς γύρισε μιά μεγάλη καινούργια σελίδα στή ζωή μου. Εἶχα εἰσέλθει ἀπό τή δράση σ’ ἕναν ἀκούσιο ἡσυχα-σμό».

Ὅταν ἐπανῆλθαν οἱ αἰσθήσεις του, ἤθελε νά παρακολουθῆ τίς ἱερές ἀκολουθίες ἀπό τό ραδιόφωνο, γιατί πάντοτε τίς ἀγα-ποῦ-σε. Γράφει:

«Ζοῦσα καί τρεφόμουν πάντα ἀπό τίς Ἀκολουθίες τῆς Ἐκ-κλησίας μας. Τώρα προσπαθοῦσα νά ἀκούσω τίς Ἀκολουθίες ἀπό τό ἐκκλησιαστικό ραδιόφωνο, ἀλλά μέ κούραζαν πολύ. Εἶχαν λόγια πολλά, πολλά ρητορικά κηρύγματα, πολλά ἀργόσυρτα μου-σικά μαθήματα, πολλές κραυγαλέες φωνές ἱεροψαλτῶν. Προ-τιμοῦσα πλέον τήν εὐχήν ἀπό τίς Ἀκολουθίες, τόν ἡσυ-χασμόν ἀπό τήν δρᾶσιν. Βυθιζόμουν στήν εὐχήν».

Ἔχοντας αὐτήν τήν ἐμπειρία τῆς ἐνεργοποιημένης νοερᾶς ἐνεργείας μέ τήν ἐσωτερική προσευχή πού ξεκουράζει, ἐνῶ ἀκόμη καί οἱ ἀκολουθίες κουράζουν, ἔγραψε στό ἡμερολόγιό του:

«Καί τότε σκέφθηκα μήπως ὅλα τά ἄλλα ἦταν ἀπέραντες βαττολογίες. Κηρύγματα, πανηγυρικοί λόγοι καί πανηγυρικές Ἀκο--λουθίες, στίς ὁποῖες λαμβάνουν μέρος πολλοί Ἐπίσκοποι τῶν γειτονικῶν περιοχῶν».

Σέ αὐτήν τήν «μεγάλη νύχτα», τήν δύσκολη περίοδο τῆς ζωῆς του γνώρισε ἰδιαίτερα τήν ἐνεργοποίηση τῆς νοερᾶς ἐνέργειας, τοῦ νοῦ, πού ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν, ἀλλά τίς περισσότερες φορές καταδυναστεύεται ἀπό τήν λογική, τίς αἰσθήσεις καί τό περιβάλλον. Γράφει:

«Ἐκεῖ, μέσα στήν ἀπόγνωση τῆς αἰσθήσεως τοῦ ζωντανοῦ νεκροῦ, ἀναδύθηκε ἡ ἀνάγκη τῆς στροφῆς τοῦ νοῦ πρός τόν Θεόν. Τό μόνο πού ἔμενε ὡς κυρίαρχο γεγονός. Ἦταν σάν νά εἶχα ἀνακαλύψει τό ἀεικίνητο πού ἔψαχναν οἱ ἀρχαῖοι καί οἱ νέοι ἐπιστήμονες».

Τό «μυστικό τοῦ Ἡσυχασμοῦ» ἔχει δύο προϋποθέσεις. «α) ἥσυχο περιβάλλον καί β) ἡσυχία τοῦ νοῦ χωρίς πολλούς περισπασμούς». «Αὐτό ἦταν μία ἐμπειρία πρακτική, τήν ὁποίαν δέν εἶχα τήν εὐκαιρία νά τήν ζήσω στόν χῶρο τῆς πολύβοης πόλης καί μέσα στό ταραχῶδες περιβάλλον τῆς ἐνοριακῆς ἐμπει-ρίας».

Στό Νοσοκομεῖο, στίς ἥσυχες αὐτές ὧρες, ἀνακάλυψε τήν κίνηση τοῦ νοῦ, μέ τήν ὁποία γίνεται ἡ νοερά προσευχή.

«Ἡ εὐχή λέγεται καί καρδιακή, γιατί ἔχει ρυθμό, ὅπως ἡ καρδιά. Χωρίς ρυθμό δέν λειτουργεῖ τίποτα στόν ἀνθρώπινο ὀργανισμό. Ἡ εὐχή ἔχει ρυθμό καί εἶναι μία πρόταση».

Μέσα ἀπό αὐτήν τήν προοπτική τῆς κινήσεως τοῦ νοῦ, κατάλαβε τί θά πῆ ἑνότητα μέ τόν Θεό καί τούς ἀνθρώπους, πού εἶναι ἀποτέλεσμα διαλόγου.

«Γιά νά ὑπάρχει πραγματικός διάλογος πρέπει νἄχουμε διάλογο μέ τόν Θεό. Αὐτό ἀκριβῶς εἶναι ἡ νηπτική καί ἡσυχα-στική μέθοδος... Ἄρα ἡ νηπτική μέθοδος εἶναι ὁ

καλύτερος τρόπος γιά τήν ἑνότητα».

Γράφει: «Αὐτόν τόν τρόπο ἀνακάλυψα, πρακτικά, στό ἥσυχο δωμά-τιο τῆς θεραπείας μου. Ἐπί ὧρες καί μέρες, τό μόνο πού μπο-ροῦσα νά δῶ ἦταν ἡ ὀροφή τοῦ δωματίου μου. Τό μόνο πού μοῦ ἔμενε ἦταν ἡ εὐχή. Οἱ πολύωρες κοσμικές μου ἐνασχολήσεις δέν μοῦ εἶχαν δώσει εὐκαιρία νά στρέψω τόν νοῦ μου στήν νηπτική μέθοδο».

Συγχρόνως κατάλαβε ὅτι ἐκεῖ βρίσκεται καί ἡ πλάνη. Γράφει πολύ εὔστοχα:

«Ὅλοι οἱ ἁμαρτωλοί καί πλανεμένοι τοῦ κόσμου εἶχαν πλα--νεμένο νοῦ. Ἀπό πλανεμένους νόες προῆλθαν οἱ μεγάλες πλά-νες». Ἀκριβῶς γι' αὐτό «ἡ θεολογία δέν θέλει γερά μυαλά, ἀλλά ἰσχυρές νηπτικές διάνοιες». Ἔτσι, ἀπαιτεῖται θεραπεία τῆς ψυχῆς.

«Οἱ δύο πόλοι τῆς πνευματικῆς ζωῆς εἶναι ἡ κάθαρση ἀπό τά πάθη καί ἡ μετάνοια. Καί ὅποιος δέν τά λειτουργεῖ ἔχει διπο-λική διαταραχή. Καί πρέπει νά ἀρχίσει τά πρῶτα βήματα ἀπό τό μυστήριο τῆς σιωπῆς».

Ὁ νοῦς ἀσθενεῖ καί αὐτός πρέπει νά θεραπευθῆ.

«Ὁ νοῦς σκοτίζεται ἀπό τήν ἁμαρτία. Γιά νά θεραπευτεῖ, χρειάζεται νά τόν ἀγγίξει ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ... Μόνον ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ, διά τῶν Ἀκτίστων Ἐνεργειῶν, τελετουργεῖ αὐτό τό μυστή-ριο. Ἄρα ἡ θεραπεία τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, νοερᾶς οὐσίας τε καί ἐνεργείας γίνεται ἀπό τήν Χάρη τοῦ Θεοῦ διά τῶν Ἀκτίστων Ἐνεργειῶν. Δηλαδή ἡ ψυχή, θεραπεύεται μόνον ἔτσι, μέ βασικό ἐργαλεῖο τήν κάθαρση τοῦ νοῦ ἀπό τά πάθη καί τίς ἁμαρτίες καί μέ τήν εὐχήν τοῦ Χριστοῦ, πού εἶναι ἡ αἰχμή τοῦ δόρατος πάσης θεραπευτικῆς τῆς ψυχῆς...

Γι' αὐτό καί πάντοτε ὑποστηρίζαμε καί ὑποστηρίζουμε πώς μόνον ἡ Ἐκκλησία, μέ τήν νηπτική της θεωρία, μπορεῖ νά θερα-πεύσει τήν ὁποιαδήποτε ἔκφραση καί ἐκδήλωση τῶν ψυχικῶν ἀσθενειῶν. Ἡ μέθοδος εἶναι νηπτική καί ὄχι φαρμα-κευτική».

Αὐτή ἡ θεραπεία τοῦ νοῦ εἶναι ἔργο ὅλων τῶν ἀνθρώπων, Κληρικῶν καί λαϊκῶν, μοναχῶν καί ἐγγάμων. Ὅλοι ἔχουν τήν νοερά ἐνέργεια, τόν νοῦ, ὁ ὁποῖος στήν πτωτική κατάσταση δέν λειτουργεῖ καθόλου ἤ ὑπολειτουργεῖ. Γράφει:

«Καί ὁ ἔγγαμος δέν παύει νά ζεῖ κατά τό μέτρο τῆς ὀρθοδόξου ἀσκήσεως ὡς μοναχός. Ὅλοι κρύβουμε μέσα μας ἕναν μοναχό. Εἴμαστε ἀσκητές. Μποροῦμε νά ζοῦμε ἀναμαρτήτως καί ἀπαθῶς μέ ἀγάπη, ταπείνωση καί ὑπακοή».

Ἀπό πληροφορίες πού ἔχω εἶναι ὅτι ὁ π. Κωνσταντῖνος ἀπό φοιτητής ἀκόμα ἀλλά

καί ἀργότερα συνδεόταν μέ τόν π. Ἰωάννη Ρωμανίδη. Κοινό τους γνώρισμα ἦταν ἡ ἀγάπη στήν Ρωμηοσύνη, ἀλλά καί ἡ πατερική θεολογία, ὅπως βιώνεται ἐμπειρικά καί πατερικά στό Ἅγιον Ὄρος.

Προσωπικά ἄκουσα στό διαδίκτυο ὁμιλίες του, στίς ὁποῖες ἀνέπτυσσε στά πνευματικά του παιδιά θέματα ἀπό τήν διδασκαλία τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδη γιά τόν νοῦ, τήν νοερά προσευχή, τήν κά-θαρση, τόν φωτισμό καί τήν θέωση, τήν θεραπεία τῆς καρδιᾶς καί τοῦ νοός. Μάλιστα παρατήρησα ὅτι μιλοῦσε μέ μεγάλο ἐνθουσιασμό τόσο γιά τόν π. Ἰωάννη Ρωμανίδη, ὅσο καί γιά τήν θεολογία πού ἐξέφραζε, πράγμα πού εἶναι σπάνιο, καί δείχνει τήν ποιότητα τοῦ εὐλογημένου αὐτοῦ Κληρικοῦ.

Πρέπει νά παρατηρηθῆ ὅτι τό μικρό αὐτό πόνημα 100 περίπου σελίδων μικροῦ γεγέθους δέν ἐκφράζει ὅλο τό ἔργο τοῦ εὐλογημένου καί εὐαισθητοποιημένου αὐτοῦ κληρικοῦ τῆς Ἐκκλησίας μας, ἀλλά εἶναι ἕνας μικρός καθρέπτης μιᾶς μικρῆς πτυχῆς τῆς ζωῆς του.

Δέν εἶχα ἰδιαίτερη ἐπικοινωνία μαζί του, μόνον γνωρίζω ἀπό ὅσα ἄκουγα κατά καιρούς ἀπό πνευματικά του παιδιά. Αὐτό σημαίνει ὅτι ὅσοι τό γνώρισαν ὀφείλουν νά καταγράψουν τίς ἀναμνήσεις τους, νά συλλέξουν ὅλα τά στοιχεῖα πού ἀφοροῦν τήν βιογραφία του, τίς σπουδές του, τήν ἐργασία του στήν Ἱερά Σύνοδο στόν Τομέα τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, στήν ποιμαντική δραστηριότητα στήν Ἐνορία, τόν ζῆλο μέ τόν ὁποῖο ἐργάσθηκε στό Ραδιοφωνικό Σταθμό τῆς Ἐκκλησίας μας, καί σέ ἄλλους τομεῖς.

Ἔτσι θά καταγραφοῦν τά «πατήματά» του στήν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας, ὄχι γιατί τά ἀγνοεῖ ὁ Θεός, ἀλλά γιά νά παραδειγματιζόμαστε ὅλοι, γιά νά μάθουμε «πῶς (κάποιος) ἐν οἴκῳ Θεοῦ ἀναστρέφεσθαι, ἥτις ἐστιν Ἐκκλησία Θεοῦ ζῶντος, στύλος καί ἑδραίωμα τῆς ἀληθείας» (Α΄ Τιμ. γ΄, 15).

Μέ τόν τρόπο αὐτό θά μάθουμε πῶς ἕνας Ρωμηός Κωνσταντινουπολίτης ἔζησε στήν διαμορφωθεῖσα ἀπό ξένα πρότυπα Ἀθήνα καί ἐργάσθηκε «σιγανά καί ταπεινά», παρουσιάζοντας τό ἰδιαίτερο ἦθος τῆς Ρωμαΐϊκης παραδόσεως. Καί τελικά θά συναντήσουμε αὐτό τό δυναμικό Κωνσταντινουπολίτικο καί Μικρασιατικό ρεῦμα ζωῆς πού εἰσέρρευσε στό Ἑλληνικό Κράτος, τό ὁποῖο συγκροτήθηκε μέ τά δυτικά πρότυπα ζωῆς.

Ὁ π. Κωνσταντῖνος Στρατηγόπουλος, ὁ χαρισματικός αὐτό ἄνθρωπος καί Κληρικός, πού εἶχε ἕναν ἐσωτερικό μυστικό κόσμο, κάτω ἀπό τήν ἐπιφανειακή πληθωρικότητά του καί ἐκφραζόταν μέ ἕνα ἀγνό γέλιο καί χαρούμενο πρόσωπο, μᾶς ἔδειξε ὅτι ὁ «ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ» εἶναι μυστήριο, ἰδιαίτερα ὅμως ὅταν σέ

αὐτόν συνδέεται τό μυστήριο τῆς θείας ἐνανθρωπήσεως μέ τό μυστήριο τῆς θεώσεως.

Ὁ Θεός ἐπέτρεψε μέ μία δοκιμασία νά περάση ὁλοκληρωτικά «ἀπό τή δράση στό μυστήριο τοῦ Ἡσυ-χασμοῦ», δηλαδή ἀπό τήν κατά Χριστό δράση στόν κατά Χριστό ἡσυχασμό. Ἔτσι, πρός τό τέλος τῆς ζωῆς του βγῆκε ἀπό μέσα του αὐτό πού ἀναζητοῦσε στούς Γέροντές του, αὐτό πού ποθοῦσε στό βάθος τῆς καρδιᾶς του, αὐτό πού ζοῦσε ἐσωτερικά, δηλαδή τό μυστήριο τῆς νοερᾶς προσευχῆς, τό μυστήριο τοῦ ἡσυχασμοῦ, καί ἔτσι πέρασε στό μυστήριο τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, δηλαδή στήν νοερά γλώσσα μέ τήν ὁποία οἱ ἅγιοι μιλοῦν μέ τόν Θεό, τούς ἁγίους καί τούς ἀγγέλους.
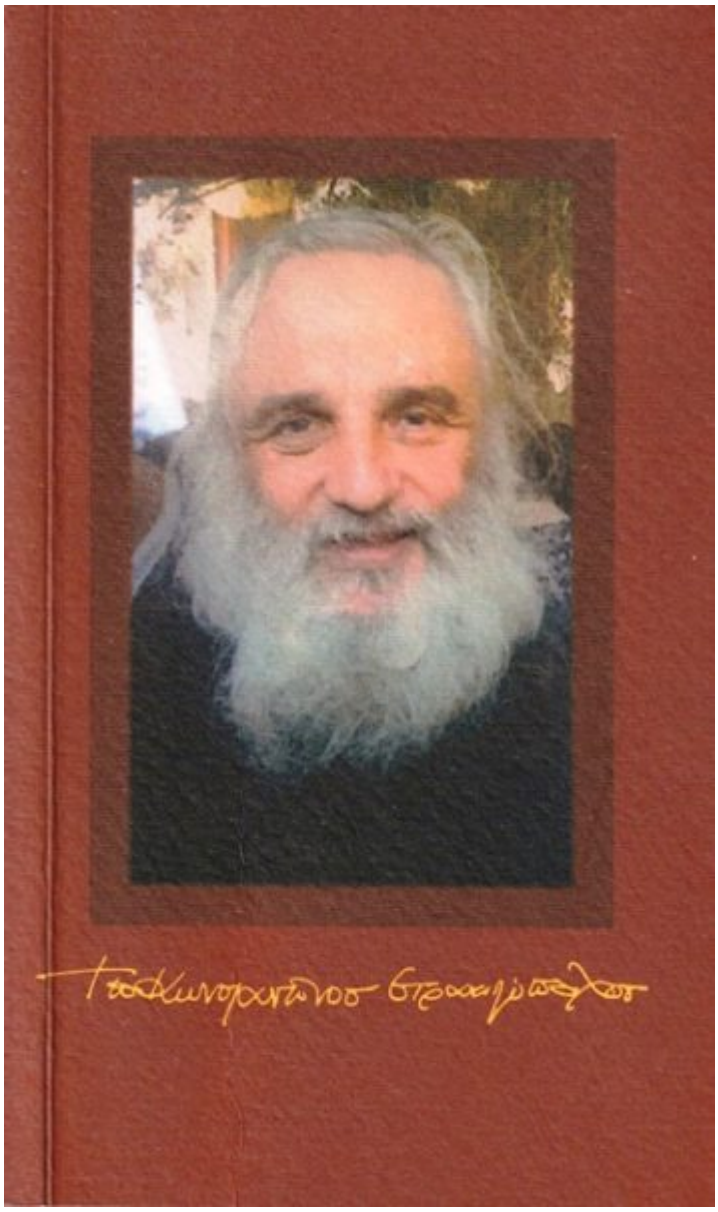
Αἰωνία σου ἡ μνήμη, π. Κωνσταντῖνε, πού ἔδειξες στά πνευ-ματικά σου παιδιά τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἀλλά καί δίδαξε καί ἀπό τό κρεββάτι τοῦ πόνου «τό μυστήριο τοῦ ἡσυχασμοῦ», πού εἶναι τό μυστήριο τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, καί ἔτσι τούς ἄφησες μιά βαρειά πνευματική κληρονομιά.